

Poština plačena v gotovini.

3

NARODNI
GOSPODAR

PRILOGA NARODNEMU GOSPODARJU ŠTEV. 3., 1939

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepljen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Redni občni zbor Strojne gospodarske zadruge na Brodu pri Novem mestu, r. z. z. o. z., bo v nedeljo 26. marca 1939 ob 10 dopoldne pri Vovku v Kandiji. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Volitev upravnega in nadzornega odbora. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Devici Mariji v Polju, r. z. z. n. z., bo 26. marca 1939 ob 3 popoldne v Društvenem domu pri Devici Mariji v Polju. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Potrditev računskega zaključka za leto 1938. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Sodarske zadruge za Selško dolino na Češnjici, r. z. z. o. z., bo v ponedeljek 10. aprila 1939 ob 2 popoldne v zadružnih prostorih na Češnjici. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 5. Sprememba pravil. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Grižah, r. z. z. n. z., bo 23. aprila 1939 ob 8 zjutraj v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrditev računskega zaključka za leto 1938. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Prilagoditev pravil po novem zadružnem zakonu. 6. Predlogi. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Hrašah pri Smledniku, r. z. z. o. z., bo 16. aprila 1939 ob pol 4 popoldne v Hrašah pri Burgarju. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo upravnega in nadzornega odbora. 3. Dopolnilne volitve. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Zadružne elektrarne v Izlakah, r. z. z. o. z., bo 26. marca 1939 ob 8 zjutraj v zadružnem domu v Izlakah. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1938. 4. Volitve načelstva. 5. Volitve nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Ljudske posojilnice v Kočevju, r. z. z. n. z., bo 23. marca 1939 ob 2 popoldne v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Kresnicah, r. z. z. n. z., bo 25. marca 1939 ob pol 8 v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 3. Sprejem novih pravil. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice v Križevcih pri Ljutomeru, r. z. z. n. z., bo 2. aprila 1939 ob 3 popoldne v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zadnjega zapisnika. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev rač. zaključka za l. 1938. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Sprememba pravil (prilagoditev novemu zakonu). 7. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijske zadruge v Križevcih pri Ljutomeru, r. z. z. o. z., bo 10. aprila 1939 v Slomškovi dvorani ob 8 zjutraj. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo: a) načelstva, b) nadzorstva. 3. Čitanje in odobrenje rač. zaključka za l. 1938. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Sprememba pravil. 6. Določitev delegata za občni zbor Osrednje kmetijske zadruge. 7. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Krki, r. z. z. n. z., bo na veliki ponedeljek 10. aprila 1939 ob 7 zjutraj v prostorih posojilnice. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Sprejem novih pravil. 7. Sklepanje o podporah. 8. Slučajnosti.

Redni občni zbor Konzumnega društva v Kropi in Kamni gorici, r. z. z. o. z., bo v soboto 25. marca 1939 ob pol 4 popoldne v Prosvetnem domu v Kropi. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Potrditev letnega računa; razbremenitev načelstva in nadzorstva. 5. Prilagoditev pravil novemu zakonu. 6. Volitev 5 članov upravnega odbora in 3 namestnikov. 7. Volitev 3 članov nadzornega odbora in dveh namestnikov. 8. Slučajnosti.

Občni zbor Keramične zadruge v Ljubljani, r. z. z. o. z., bo 15. aprila 1939 ob 2 popoldne v pisarni zadruge. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1938. 3. Poročilo nadzorstva in načelstva. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Zadružne tiskarne v Ljubljani, r. z. z. o. z., bo v sredo, dne 29. marca 1939 ob 5 popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 3. Sklepanje o uporabi čistega dobička. 4. Zvišanje deležev. 5. Sklepanje o spremembi zadruge. 6. Pooblastilo načelstva za izvršitev sklepov. 7. Slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

Dr. Basaj Joža:

Kreditne zadruge — temelj za pospeševanje kmetijstva

Kot pove naslov Vašega predavanja, nam boste govorili o kreditnih zadrugah kot temelju za pospeševanje kmetijstva. Ali nam ne bi najprej razložili, kakšni razlogi govorijo za neobhodnost, da se kmetijstvo pospešuje?

Tu bi začel z onim znanim stavkom grškega filozofa: »Vse je v toku.« (Panta rei.) Bog je vsadil v človeško naravo težnjo, da hoče vedno naprej, vedno k boljšemu, vedno k popolnejšemu, da nikdar ne miruje. Zelo bistven del človeškega življenja je pa gospodarstvo. In isto svojo naravo kot drugod pokaže človek tudi v gospodarstvu: Vedno naprej, vedno k boljšemu, vedno k popolnejšemu. Tako napredujejo zaradi te težnje v človeški naravi vse panoge gospodarstva in tako mora tudi kmetijstvo, ki je vendar temeljna panoga vsega gospodarstva, napredovati. Saj le predobro vemo, kako življenje neprestano dokazuje resničnost pregovora: »Kdor ne napreduje, nazaduje«.

Ni pa samo posebnost človeške narave, da hoče naprej, da hoče napredka, so še tudi, rekel bi čisto zunanji, a

močni razlogi, ki človeka silijo k napredku, ki silijo k napredku posebno kmetijstvo kot ono panogo gospodarstva, ki nudi človeštvu najneobhodnejše, ki mu nudi sredstva za življenje. Naj tu prav na kratko navedemo te **zunanje sile napredka:**

a) Tu je predvsem dejstvo, da človeštvo po številu neprestano narašča, da se množi. »Rastite in množite se,« je zapisano v svetem pismu. Vedno več je torej ljudi, ki hočejo hrane, a zemlje ni več. Zato je pač treba napredka, ki gre za tem, da pritegne čim več zemlje pod kmetijstvo in ki gre za tem, da na isti zemlji vedno več pridelata. Ta napredek kratko zaznamujemo prehajanje od ekstenzivnega k intenzivnemu gospodarstvu. Najekstenzivnejše gospodarstvo je ono, ki se omeji na to, da jemlje, kar zemlja daje. Najekstenzivnejše oblike gospodarstva so torej na prvotni človeški stopnji, ko se je človeštvo preživljalo z lovom, z ribištvom, s pastirstvom ali s spravljanjem sadežev, ki jih zemlja sama od sebe daje.

V tej dobi zato še ni stalne naselitve, ker ljudstvo gre od kraja do kraja. To so nomadski narodi ali primitivni lovski narodi. Šele, ko človek začne obdelovati zemljo in si zaradi tega ustanovi stalno bivališče, se začneja prehod k intenzivnejšemu gospodarstvu. Ta intenzivnost gre korak za korakom naprej, se dviga od stopnje do stopnje in ni ji skoro videti konca.

b) Druga zunanja sila napredka je pa v tem, da so **zahteve človeštva po zadovoljitvi potreb tudi vedno večje**, tudi v neprestanem razvoju in porastu. Tako se razvija in raste potreba glede hrane, glede obleke, glede stanovanja, potem prihajajo tako zvane kulturne potrebe človeka: umetnost, znanost, knjiga, časopis, gledališče, razvedrilo, potovanje itd. Torej tudi tukaj vse v toku, vedno naprej, vedno k boljšemu.

c) Važen razlog, ki sili k napredku kmetijstvo, je tudi silen **razvoj industrije** v teku zadnjega stoletja. Industrija ustvarja z ozirom na kmetijstvo dve važni dejstvi: zbira okoli tovarn ogromne množice proletarijata, ki za svojo prehrano ničesar ne pridela, temveč vse življenjske potrebščine kupuje. In drugo: industrija ima vedno večje zahteve po surovinah, ki jih zopet mora dobavljati kmetijstvo.

Ne smemo se spustiti predaleč, ker se nam odpira široko polje razmotrivanja. Naj navedemo tu samo kratko, koliko surovin zahteva od kmetijstva danes tako zvana **agrarna industrija**, t. j. industrija sladkorja, špirta, škroba, piva. Koliko surovin mesna in usnjarska industrija! Koliko surovin naposled tekstilna industrija v vseh svojih panogah, ki zahteva ne le volne in bombaža, ampak tudi lanu in konoplje!

č) Naposled sili kmetijstvo k napredku dejstvo, da se pojavlja **tem več ovir, tem več sovražnikov, čim višje stopnje razred zavzema kmetijstvo**. Skoro vsaka panoga naleti na višji stopnji na ovire in sovražnike, pa naj bo to vinogradarstvo (filoksera, peronospera, oidium), pa naj bo to sadjarstvo, pa naj bo to žitarstvo, živinoreja itd. Čim višja stopnja dotične panoge, tem več ovir, tem več sovražnikov. Treba je menjati seme, treba je škropiti vinograd in sadosnik, treba je uporabljati celo vrsto zaščitnih sredstev proti škodljivcem dotične panoge.

Vse to, kar smo navajali, pa zahteva od poljedelca vedno več kapitala. Predno pride kmet do dohodka iz žetve, iz trgatve, iz prodaje živine, mora napraviti veliko, veliko izdatkov. Ti izdatki predstavljajo kapital, ki ga je bilo treba vložiti v kmetijstvo, da se dobi dohodek iz kmetijstva. Dočim na ekstenzivnejši stopnji ni bilo treba vložiti kapitala, da se doseže žetev, trgatve in živina, je na intenzivni stopnji gospodarstva treba vložiti tem več kapitala, da se dobijo dohodki iz kmetijstva, čim intenzivnejša je stopnja kmetijstva.

Tako postaja slično kot za industrijo, trgovca in obrtnika tudi za kmeta kapital važen faktor gospodarstva in to obratni kapital in investicijski kapital.

Sedaj smo si torej na jasnem, da napredek gospodarstva kot v vsaki drugi panogi, tako tudi v kmetijstvu zahteva vedno več in več kapitala.

Razumemo, da je napredek v kmetijstvu neobhoden. Kateri so pa pogoji, oziroma sredstva za napredek? Kaj omogoča napredek kmetijstvu?

Dva elementa napredka moramo navajati za vse gospodarstvo enako kot posebej za kmetijstvo: a) tu je znanost

(strokovna izobrazba, tehnika), b) tu je kot smo že zgoraj zaključili, **kapital**. To sta temeljni sredstvi za napredek. Obe sredstvi sta enako potrebni, ker tehnika brez kapitala ne more naprej, a prav tako kapital brez tehnike ne more naprej. Torej je tudi v kmetijstvu treba predvsem znanja, treba je, da tudi kmet svoje gospodarstvo razume, proučuje, se v mladih letih pripravlja za svoje gospodarsko delo, za svoj kmetijski poklic. Saj že v navadnem življenju pravimo, da je kak kmet napreden, če vidimo, da je izobražen v svoji stroki. In kdor ni v svoji stroki podkovan, mu pravimo, da je nazadnjaški.

Neobhodnost strokovnega znanja za napredek torej priznamo. Malo težje pa je, zakaj bi bil tudi kapital potreben za napredek.

Če hočem dvigniti breme, ki je preko mojih sil, potrebujem vzvod ali navoro. Z vzvodom sem povečal svojo silo, toda vzvod sam na sebi že predstavlja nekaj, kar sem si moral poprej pripraviti oz. nabaviti, ker je v vzvodu samem že toliko snovi in toliko dela. Vzvod je najpriprostejši stroj in vzvod je obenem že kapital. Vsako sredstvo, vsak stroj, ki ga v kmetijstvu uporabim za napredek, za pospeševanje, predstavlja torej kapital. V tehniki ustvarjamo nove in nove stroje. Bistvo vseh strojev je večji, pomnoženi, podesetorjeni ali če hočete potisočereni učinek človeškega dela. A zato je pot do uspeha daljša. Ta pot gre preko tega, da je najprej treba si pribaviti dragoceni, komplicirani stroj, ki predstavlja veliko materijala, veliko dela in veliko znanja, ki je torej kapital. Čim večji učinek stroja, tem daljša pot do tega učinka in tem večja zahteva po kapitalu. Za večjo storilnost je tre-

ba torej večjih izdatkov. Tako sta torej oba pogoja kapital in tehnika v najožji zvezi. Eden ne more nič brez drugega. Ves napredek v kmetijski znanosti ne bi nič pomagal, če ne bi bilo kapitala, da ta napredek znanosti tudi izkoristimo.

Če sta torej tehnika in kapital nosilca vsega napredka, v katerih smereh se pa v glavnem vrši napredek v kmetijstvu?

Na to vprašanje moremo odgovoriti kratko. Ves napredek gre v trojni smeri:

- a) izboljšanje proizvodov (kvaliteta),
- b) izboljšanje proizvodstva (proces pridelovanja) in
- c) povečanje proizvodnje same (kvan-titeta).

a) **Izboljšanje proizvodov** sledi že iz tega, kar smo v začetku navajali o tem, da se zahteve človeštva po zadovoljitvi potreb vedno večje. Kmetijstvo, ki proizvaja sredstva za življenje, mora kakovost pridelkov izboljševati, da zadovolji zahteve kupca-konzumenta. Pravimo, da je konsument bolj in bolj razvajan. Že za domači trg, za domačega konsumenta se moramo potruditi, da mu nudimo boljše in boljše pridelke. Koli-ko bolj pa velja to še za kupca na ino-zemskem trgu, za izvoz kmetijskih pri-delkov, kjer moramo konkurirati s pol-jedelstvom drugih držav! Vzemimo najpriprostejši proizvod kmetijstva: pšenico. Kako ogromne razlike so tu v kvaliteti in seveda tudi v ceni in kako se mora danes poljedelstvo truditi, da zadosti tem zahtevam (množina moke iz zrna, lepivost itd.).

b) Vzporedno z izboljšanjem proiz-vodov gre **izboljšanje proizvodnje**, da se čim bolj človeška sila nadomestuje z živalsko in z motorno silo. Kakor v to-

varni, tako tudi v kmetijstvu poje stroj danes svojo zmagovito pesem. Kmet je prisiljen, da v vedno večji meri uporablja stroj, pa naj stroj stane še toliko kapitala. Človeško silo je treba nadomestiti z živalsko ali motorno silo v strojih in tudi to zahteva zopet kapitala. Tako gre z elektrifikacijo vzporedno tudi napredek kmetijstva.

c) Naposled je treba strémeti za **povečanjem proizvodnje**, da se na isti površini kmetijske zemlje pridela večja množina kmetijskih pridelkov. Zemljo je treba čim bolj izkoristiti in prisiliti,

da dà od sebe skrajno, kar more. To je načelo intenzitete. Intenziteta izrabe poljedelske zemlje je neposredno odvisna od stopnje napredka v poljedelstvu. Zgoraj smo že navedli, da je nomadstvo najekstenzivnejši način izkoriščanja zemlje, ki ne potrebuje nobenega kapitala. Čim višji pa je napredek, tem intenzivnejša postaja izraba zemlje. Stopnja intenzivnosti poljedelstva torej ne prestando raste.

In če zopet pogledamo te tri smeri napredka v kmetijstvu, zopet vidimo, da zahtevajo dvojce: izobrazbo in kapital.

(Dalje prihodnjič.)

Dr. Andrej Uršič:

Zadružno in načrtno gospodarstvo

Kratki dobi velikega vzgona narodnega gospodarstva po svetovni vojni, je po l. 1929. sledilo več kot »sedem suhih« let. Nastala je kriza, ki še danes ni premagana. Posebno hudo je zadela pri nas zlasti kmečki stan in kmetijsko zadružništvo. Vsi se še dobro spominjamo ne samo težav, temveč tudi velikih krivic, ki jih je pretrpelo naše zadružništvo v najhujših letih, ko ni dobilo pomoči tam, kjer bi jo edino moglo in moralo dobiti.

Sedaj polagoma zopet prehajamo v redno poslovanje; posledice krize pa bomo odpravili samo s temeljitim in smotrenim delom. Potrebno je, da popolnoma preuredimo naše poslovanje s skušnjami zadnjih let. Predvsem pa je nujno, da se najprej vsi zavemo bistva zadružništva in njegovega pomena zlasti za naš narod. Zato moramo biti prav vsi prežeti s pravim zadružnim duhom, da bomo zadružno misel prav pojmovali in jo povsod izpolnjevali s svojim delom.

V naslednjih poglavjih bomo obravnavli pod naslovom »Zadružništvo in načrtno gospodarstvo« nekatere najvažnejše strani zadružnega delovanja, pomen zadružništva v narodnogospodarskem, družabnem, kulturnem in moralnem oziru, nato pa razmerje zadružništva do družbe in države. To bo drugi del naših razmotrivanj. V tretjem delu pa bomo proučili razmerje, odnos zadružništva do novih poskusov preureditve gospodarskega in družabnega življenja, ki tvorijo novo stopnjo razvoja do bodočega gospodarskega in družabnega reda.

V zadnjih letih je mnogo držav krenilo na pot takoimenovanega »načrtnega gospodarstva«. Mnogo danes tudi pišejo o »stanovski državi«, ki naj bi nastopila mesto dosedanje »demokratične« in podobno.

Kaj je načrtno gospodarstvo? Ne bom navajal kakšne učene razlage, ki

je ne bi razumeli. Poglejmo njegove bistvene sestavine, da si bomo mogli ustvariti pojem in sliko. Za enkrat samo to, ker bomo ostala vprašanja proučevali v drugem delu.

Načrtno gospodarstvo temelji še vedno na

1. zasebni lastnini,
2. ki pa ni več neomejena in načeloma neomejljiva, temveč ji država nalaga posebne dolžnosti in jo uravnava v tem smislu s posebnimi zakoni;
3. prav tako država omejuje svobodno tekovanje v gospodarskem delovanju;
4. bistveno pa je, da država uravnava vse gospodarsko življenje po nekem določenem načrtu, ki ga napravi za določeno dobo (»triletk«, »petletka«, »desetletka«) za dosego nekih predvidenih gospodarskih — in z njimi tudi političnih ciljev.

Tako vidimo, da država ohrani od dosedanjega, kapitalističnega gospodarskega in družabnega reda načelo zasebne lastnine kapitala, odnosno sredstev proizvodnje in zasebno delavnost pod državnim vodstvom, od socializma pa prevzame svojo voljo, načrt, po katerem oblastveno uredi gospodarsko delovanje v enotni smeri, da doseže postavljeni cilj in radi preprečitve zlorab in izrodov svobodne tekme ter dosedanje neomejene in neomejljive zasebne lastnine.

Z drugimi besedami se to pravi, da načrtno gospodarstvo ne pomeni odprave kapitalističnega gospodarskega in družabnega reda, temveč je ta od države uravnan, omejen organiziran kapitalizem.

Za nas je važno sledeče vprašanje: Kakšno vlogo ima zadružništvo v tem

novem redu. Ali ima še kak pomen in ali mu ga sodobna država z načrtnim gospodarstvom še priznava, kje in v koliki meri.

Kot pripravo v to naše proučevanje pa bomo tudi mi izdelali svoj zadružni načrt za poživitev vsega zadružnega delovanja.

Naš zadružni načrt

Bistvo zadružnega načrta: da tudi vrhovne zadružne organizacije po zgledu sodobne države izdado potrebne ukrepe za vsestransko poglobitev zadružnega delovanja in razširitev zadružništva.

Pri tem pa moramo ugotoviti za nas zelo važno dejstvo, da za zadružništvo prav za prav ta načrt ne pomeni nič novega. Zadružne organizacije ga izvršujejo že 90 let! To se pravi, da moramo danes ta načrt bolj poudariti in nekoliko spopolniti z modernejšim načinom izvrševanja z ozirom na obstoječe razmere.

Naše delo se bo oziralo na vse panoge zadružnega delovanja, pri vsaki panogi pa bomo še posebej poudarili tisto, kar je najvažnejše.

Splošni načrt:

Osnovno načelo: poživitev zadružnega delovanja, poglobitev zadružnega duha in dosega zopetnega zaupanja v zadružne ustanove.

1. Poglobitev zadružnega duha

Poti in sredstev se nam nudi veliko. Treba je izbrati najprimernejše.

1. Zadružna vzgoja je gotovo najvažnejša; vzgoji naj predvsem našo kmečko mladino v pravi kmečki miselnosti, v ljubezni do rodne grude, v ka-

tero kmet pod božjim blagoslovom s svojimi pridnimi rokami polaga seme za novo žetev. Zadrúžna vzgoja naj se začne

a) V družini: kmečko gospodarstvo — in z njim vsi člani družine — so člani zadruge. V družinski zadrúžni vzgoji bo odpadel glavni del na kmečko gospodinjstvo — na mater.

b) V šoli naj se nadaljuje in utrdi.

c) V zadrugah samih: vsak član mora postati apostol zadrúžne ideje.

č) Zadruge naj prirejajo še posebne vzgojne in poučne tečaje.

d) Zadrúžna šola: še posebej za vzgojo vodstva zadrug. Iz območja vsake zadruge naj se udeležita zadrúžne šole vsaj dva kmečka fanta.

2. Zadrúžna propaganda, ki naj ne bo vsiljiva, temveč vabljava in ne demagoška.

a) Delo zadrug v njihovem območju: prirejanje zadrúžnih taborov; praznovanje državnih, cerkvenih in narodnih praznikov.

b) Tisk kot sedma velesila mora postati tudi v zadrúžništvu važno sredstvo.

(1) Zadrúžni tisk mora postati modernjši.

(2) Ostali tisk: za pomoč bomo prosili vse naše časopisje in revije, na katere moremo in smemo računati, ki spadajo v našo skupnost.

(3) Izdajanje propagandnih knjižic in letakov.

(4) Ustanovitev zadrúžne knjižnice, ki bo obsegala tri dele: znanstvena knjižnica: proučevanje zadrúžnih vprašanj in znanstveno sodelovanje z drugimi narodi; proučevanje zadrúžne statistike in vprašanj narodnega gospodarstva sploh (v zvezi s »Kmetijsko zbor-

nico«); strokovna: izdajanje navodil in pravilnikov za vodstvo zadrug; poljudna: za člane zadrug, ki naj jih pouči o zadrúžnih vprašanjih.

c) Zadrúžno gospodarske ustanove: zadrúžne razstave, ogledi modernih zadrúžnih naprav, ogledi naprednejših zadrug.

č) Udeležba na mednarodnih zadrúžnih kongresih in razstavah (aktivna in pasivna).

3. Sodelovanje s »Kmečko zvezo«, »Kmetijsko zbornico« in z drugimi organizacijami, ki spadajo v našo skupnost.

2. Poživitev in razširjenje zadrúžnega delovanja

1. Proučitev narodnega gospodarstva, splošnih in posebnih pogojev ter z ozirom na to: izdelava splošnih smernic bodočega zadrúžnega delovanja.

2. Delovanje zadrug z ozirom na:

a) število članov: pridobitev novih članov;

b) razširjenje zadrúžne organizacije: uvedba novih zadrúžnih panog, kjer so dani pogoji. Posebno skrb bomo posvetili kmečkemu proizvodnemu zadrúžništvu;

c) izvedba smotrene (racionalne) organizacije (s skušnjami zadnjih let doma in drugod);

č) Poglabitev sodelovanja posameznih zadrúžnih panog.

3. Zadrúžništvo in narodno gospodarstvo

Priporiti zadrúžništvu tisti vpliv, ki bi ga po svojem pomenu in obsegu moralo imeti.

1. na državno splošno gospodarsko, nato pa še na finančno, davčno in carinsko politiko;

2. pri javnih delih;
3. pri državnih nabavah;
4. priznanje zadružništva v javnosti, njegova obramba in zakonska zaščita.

Vse naše delo pod točko II. in III. bomo izvajali v tesni povezanosti z napori »Kmetijske zbornice« in »Kmečke zveze«. Važna je zlasti rešitev vprašanja zaposlitve kmečke mladine, nato reorganizacija naše kmetijske proizvodnje in vprašanje kmetijskega kredita.

Splošni načrt bo izdelala vrhovna zadružna organizacija (n. pr. Glavna zadružna zveza za vso državo) deloma sama, deloma tudi v zvezi z zadrugami. Za posamezne zadružne panoge bo vrhovna zadružna organizacija izdelala še poseben načrt, vsaka posamezna zadruga pa na podlagi smernic splošnega in posebnega načrta še svoj lastni načrt z ozirom na posebne krajevne razmere.

Posebni načrt

za posamezne zadružne panoge. Glavne točke bodo:

1. Članstvo: organizirati v zadrugah (vsa kmečka) gospodarstva. To je cilj. Najmanjša zahteva pa bo, da bo zadruga obdržala vsaj isto število članov.

2. Povečanje lastnih sredstev.

3. Povečanje poslovanja. Tu se ne da natančno določiti, odnosno predvideti, kakšen obseg naj bi nekoč dosegli. Predvideli bomo z ozirom na ostale pogoje neki odstotek povečanja za vsako leto.

4. Zadružna proizvodnja: važno zlasti za vrhovno zadružno organizacijo. Razširitev in to krajevno, kjer so dani pogoji, kakor tudi razširitev obsega že podane zadružne proizvodnje.

5. Izobrazba zadružnega strokovnega osebja in nameščencev.

*

S tem bi bil podan splošni okvir za bodoče zadružno delovanje. Kot sem dejal, pa bo morala vsaka zadruga v tem okviru in na tej podlagi izdelati svoj načrt, v katerem bo upoštevala krajevne gospodarske, podnebne, kulturne in moralne razmere, da bo izbrala tudi tem razmeram ustrezajoča sredstva za dosego postavljenega cilja.

Pred izvajanjem tega načrta bo treba temeljito proučiti vse razmere, vsaka zadruga za svoje območje, osrednja zveza pa za svoje. S pripravami bomo morali takoj začeti.

Z ozirom na podane pogoje bomo nato določili obseg bodočega delovanja: najmanjši obseg, ki ga mora doseči vsaka zadruga ter uspeh, ki je naš cilj. Obenem bomo določili tudi dobo, za katero bomo izdelali naš načrt. Če bodo pogoji, ki se nam bodo nudili, zelo ugodni, bomo določili krajšo dobo za izvedbo načrta, če pa splošne razmere ne bodo primerne za to, bomo določili n. pr. dobo 10 let; potem bomo morali vsako leto uresničiti eno desetino načrta.

Leto 1940. naj bi bilo za izvedbo vseh priprav in poskusov. Potem pa si bomo postavili v načrtu n. pr. sledečo zahtevo glede zadružnega članstva: do leta 1950. morajo biti vsa kmečka gospodarstva člani naših zadrug. Podobno tudi glede drugih točk posebnega načrta.

Pri tem delu ne bo treba nikakih novih organizacij. Ves aparat že imamo; treba bo le malo preurediti in vnoveč pognati.

Tudi nobenih drugih osnov ni treba naši zgradbi. Te, na katerih smo do se-

daj gradili, so večne, ker izvirajo iz naše žive vere.

Slišali bomo seveda tudi ugovore: zakaj ste tako ozkosrčni, da vse zidate le na svojem krščanskem svetovnem nazoru?

Mi bomo pa odgovorili jasno in odločno:

Da, vse naše delo v bodočnosti bo še bolj kot doslej izviralo iz živega krščanstva, kar edino more prinesiti rešitev. Brez krščanstva in proti njemu je delovalo kapitalistično gospodarstvo. Saj

so vedno izjavljali, da so Kristusa »pognali v nebesa!« Zato ni čudno, da se nahaja današnja človeška družba v razsulu.

Tudi komunizem gradi na istih svetovno nazorskih temeljih kot kapitalizem. In vendar tudi ni ustvaril obljubljenega »raja« na zemlji. V večini primerov je danes postal plen fašizmov.

Zato se bomo držali svoje poti in gradili nov gospodarski in družabni red na krščanskih temeljih.

Dr. Vlado Valenčič:

Izpremembe v značaju našega kreditnega zadružništva

Kreditno zadružništvo, kakor se je pri nas tekom desetletij razvilo, je bila kreditna organizacija, ki je služila celotnemu našemu gospodarstvu in ne le posameznim njegovim panogam. Posojilnice so bile kreditni vir za kmetijstvo, obrt, trgovino in industrijo, pa tudi vir za konzumne kredite nameščencev in delavcev. Imamo dva tipa kreditnih zadrug, ki sicer nista več strogo ločena, kot sta bila v začetku zadružnega gibanja, ampak prehajata deloma že eden v drugega. En tip predstavljajo male podeželske posojilnice rajfajznovega sistema, drugi pa mestne šulcedeličevke, ki se že približujejo po svojem poslovanju pravim bankam.

Podeželske posojilnice so bile denarni zavod kmeta, organizacija kmetijskega kredita je bila pri nas v pretežni meri navezana na kreditno zadružništvo. Od skupno 479,6 milijonov dinarjev kmečkih dolgov, ki jih je po zakonu o likvidaciji kmečkih dolgov prevzela na svojem področju ljubljanska

podružnica Privilegirane agrarne banke, jih odpade 375,7 milijonov dinarjev na dolgove prevzete od zadrug, 88,8 milijonov dinarjev na dolgove, prevzete od regulativnih hranilnic in 15 milijonov dinarjev na dolgove prevzete od bank. Skoraj štiri petine vseh kmečkih dolgov je bilo torej pri posojilnicah. Seveda niso le podeželske posojilnice dajale posojila kmetom, ampak tudi mestne, vendar je njihov delež na kmečkih kreditih le majhen.

Sicer je tudi pri kmečkih posojilnicah del posojil nekmečkega značaja, kajti tudi podeželski trgovec in obrtnik sta uporabljala kredite pri teh posojilnicah, ki so imele nižjo obrestno mero in ugodnejše pogoje kot drugi denarni zavodi. Vkljub temu je bil njihov značaj kot kmetijskih kreditnih zavodov dovolj izrazit. Velike mestne posojilnice pa so se s svojim kreditnim poslovanjem udeleževale v vseh gospodarskih panogah, tako da se pri tem prav nič ne razlikujejo od bank.

Razvoj pri obeh vrstah kreditnih za-
drug je bil do krize enakomeren, obseg
poslovanja je naraščal, kar je dokazo-
val stalni napredek pri vlogah in poso-
jilih. Ta razvoj pa je bil s krizo, ki je
v letu 1931. zavládala na našem kredit-
nem trgu, prekinjen in je doživel tudi
znatne izpremembe, ki so posledica de-
loma čisto gospodarskih pojavov, delo-
ma pa zakonodajnih ukrepov, katere je
podvzela država z namenom, da uredi
kreditne odnošaje.

Kreditna kriza je kreditno zadružni-
štvo občutno prizadela, vendar so bile
občutneje prizadete podeželske posojil-
nice kakor pa mestne. To sledi že iz
dejstva, da je večina podeželskih poso-
jilnic bila prisiljena poslužiti se uredbe
o zaščiti denarnih zavodov, dočim naj-
večje mestne posojilnice niso šle pod
zaščito.

Le statistični pregled poslovanja čla-
nic Zadružne zveze ima kreditne zadrug-
e razdeljene po okrajih in mestih, zato
morem v naslednjem navajati številčne
podatke samo za te kreditne zadrug-
e. Kot mestne posojilnice so vpoštevane
posojilnice v Ljubljani, Celju, Maribor-
u in Ptuj, dočim smatram ostale kot
podeželske. Sicer se nahajajo tudi v ne-
katerih drugih mestih posojilnice, ki se
po svojem obsegu in značaju ne raz-
likujejo od kakšnih mestnih posojilnic
in bi, ako bi bile vpoštevane med mest-
nimi tudi take, bila slika zanje v pri-
meri s podeželskimi še ugodnejša, ven-
dar moremo uporabljati statistične po-
datke le tako kot so na razpolago. Pra-
vilnost teh izvajanj zaradi tega ne bo
trpela.

Naslednji pregled kaže promet pri
vlogah na knjižice in sicer, koliko je

bilo vloženo oziroma dvignjeno pri mest-
nih in podeželskih posojilnicah v letih
1929—1937 v milijonih dinarjev.

Leto	Vloženo pri posojilnicah		Dvignjeno pri posojil.	
	podeželskih	mestnih	podeželskih	mestnih
1929	227.87	206.42	144.57	150.58
1930	226.83	198.61	172.64	163.46
1931	177.91	184.69	171.02	179.85
1932	115.73	133.87	132.99	158.36
1933	75.29	118.76	84.84	148.87
1934	56.60	130.74	70.39	138.33
1935	50.93	130.80	62.67	125.17
1936	50.06	143.48	68.89	158.85
1937	44.88	150.26	61.10	151.06

V letih pred krizo je, kot je razvidno
iz gornjih podatkov, pri podeželskih
posojilnicah prišlo več novih vlog na
knjižice kot pa pri mestnih. S prvim le-
tom krize pa je nastala izprememba. Od
leta 1931. naprej se znesek novih vlog
od leta do leta zmanjšuje, dočim so nove
vloge padale pri mestnih posojilnicah
do leta 1935., od tedaj pa zopet nara-
ščajo in znatno prekašajo nove vloge
pri podeželskih posojilnicah

Dvigi so pa bili tudi že pred krizo pri
mestnih posojilnicah v primeri z novi-
mi vlogami večji kot pa pri podeželskih.
Vloge pri mestnih posojilnicah izkazu-
jejo več prometa, so bolj kratkoročne,
vlagatelji sorazmeroma z vlogami tudi
več dvigajo. Vkljub znatno manjšemu
prometu pri podeželskih posojilnicah
pa je presežek dvigov nad vlogami več-
ji kot pa pri mestnih. Zelo verjetno pa
bi bil ta presežek še bolj v škodo po-
deželskih zadrug, če bi te mogle več iz-
plačevati in ne bi bile po večini pod
zaščito. Zanimivo je, da so v letu 1935.
mestne posojilnice imele celo več no-
vih vlog kot pa dvigov.

Poslovanje z vlogami se pri mestnih posojilnicah že približuje poslovanju pred krizo, kar bi prišlo še bolj do izraza, če bi imeli tudi podatke o prometu za vloge v tekočem računu. Ker pa v statističnem pregledu promet tekočega računa obsega vloge in kredite skupno, ni mogoče navesti podatkov za vloge v tekočem računu, ki igrajo pri mestnih posojilnicah precejšnjo vlogo, saj so dosegale celo 10% vseh vlog, dočim so pri podeželskih le malenkostne.

Stanje vlog na knjižice in v tekočem računu kot ga za posamezna leta od 1929—1937 kažejo naslednje številke, izpopolnjuje sliko o poslovanju z vlogami.

Leto	Vloge na knjižice		Vloge v tek. rač.	
	pri podežel. posojilnicah	pri mestnih posojilnicah	pri podežel. posojilnicah	pri mestnih posojilnicah
1929	517.96	384.48	9.99	43.29
1930	565.75	422.92	13.46	40.92
1931	569.42	432.43	11.26	32.61
1932	557.61	408.70	9.04	36.84
1933	546.95	379.74	9.71	29.49
1934	532.16	371.99	6.65	27.90
1935	520.10	379.10	8.18	21.78
1936	492.55	369.31	8.38	30.93
1937	478.79	362.62	8.85	47.03

Pri podeželskih posojilnicah se od leta 1931. naprej vloge stalno znižujejo, dočim je pri mestnih padanje vlog, če vpoštevamo skupaj vloge na knjižice in v tekočem računu, leta 1934. že prenehalo, nato so se skozi tri leta držale na isti višini, t. j. okrog 400 milijonov dinarjev, v letu 1937. pa so celo za okrog 10 milijonov narastle.

Tudi v poslovanju s posojili so v zadnjih letih pri podeželskih posojilnicah nastale večje izpremembe kot pa pri mestnih. O tem priča naslednji pregled:

Leto	Vrnjena posojila		Dana posojila	
	pri podežel. posojilnicah	pri mestnih posojilnicah	pri podežel. posojilnicah	pri mestnih posojilnicah
1929	61.99	56.70	106.60	60.33
1930	67.21	59.45	123.09	88.74
1931	67.94	54.37	86.45	54.70
1932	50.95	51.50	42.32	28.45
1933	47.17	33.23	37.07	20.33
1934	37.96	79.99	23.13	76.65
1935	33.94	27.67	20.95	21.69
1936	186.37	52.14	24.93	26.65
1937	27.01	38.95	21.28	32.51

Pri vseh gornjih postavkah vidimo od pričetka krize pa do leta 1936. stalno padanje. Izjema so mestne posojilnice v letu 1934., ki izkazujejo 76.65 milijonov dinarjev med danimi in 79.99 milijonov dinarjev med vrnjenimi posojili. Vendar je to le izjema, ker gre za okrog 50 milijonske transakcije pri eni sami posojilnici, in bi bile brez tega številke toliko nižje, kar bi odgovarjalo številkam predidóčega in pa sledečega leta.

Pri danih posojilih je v letu 1936. prišlo do preobrata, znesek danih posojil je proti predidóčemu letu narastel, in sicer tako pri podeželskih kot pri mestnih posojilnicah, vendar so pri podeželskih v letu 1937. dana posojila zopet padla. Znatna je izprememba pri obeh vrstah posojilnic v letu 1936. pri postavki vrnjenih posojil, ki so izkazana za podeželske posojilnice z 186.37 milijonov, za mestne pa z 52.14 milijonov dinarjev. Ta izprememba je posledica prenosa kmečkih terjatev na Privilegirano agrarno banko. Kmečke terjatve, prenešene na Privilegirano agrarno banko so po obračunih za konec leta 1936. pri podeželskih posojilnicah znašale 165.99 milijonov dinarjev, pri mestnih pa 28.68 milijonov dinarjev. Postavka kmečkih dolgov se je pri podežel-

skih posojilnicah za konec leta 1937. zvišala na 174.18 milijonov, pri mestnih pa se je nekaj znižala in je znašala 27.28 milijonov dinarjev.

V ilustracijo poslovanja v tekočem računu, ki obsega — kot že zgoraj omejeno — vloge in kredite, navajamo še ta promet:

Leto	Tekoči račun			
	Prejemki		Izdatki	
	pri podežel. posojilnicah	pri mestnih posojilnicah	pri podežel. posojilnicah	pri mestnih posojilnicah
1929	100.32	263.66	110.89	300.07
1930	89.44	271.34	99.45	271.96
1931	73.47	226.72	73.32	239.76
1932	37.83	195.69	33.70	183.37
1933	31.06	131.46	27.82	130.34
1934	35.35	113.36	32.73	107.45
1935	32.29	167.64	36.14	159.11
1936	32.63	212.58	28.88	190.39
1937	31.99	215.36	30.81	208.45

Neugodnejši razvoj poslovanja podeželskih zadrug je razviden tudi iz tega pregleda. Prejemki v tekočem računu so padli napram letu 1929. za več kot dve tretjini, izdatki pa skoraj za tri četrtine, pri mestnih posojilnicah pa ni zmanjšanje prejemkov znašalo niti petine, izdatkov pa manj kot tretjina.

Kako so se gibala v l. 1929—1937 posojila in krediti v tekočem računu, je razvidno iz naslednjega pregleda:

Leto	Posojila		Krediti v tekočem računu in menični	
	pri podežel. posojilnicah	pri mestnih posojilnicah	pri podežel. posojilnicah	pri mestnih posojilnicah
1929	245.89	104.06	53.65	227.45
1930	301.02	158.63	67.07	195.81
1931	324.04	158.57	53.26	215.39
1932	316.86	137.46	57.60	206.33
1933	309.20	123.09	54.95	200.73
1934	292.61	119.90	50.27	190.79
1935	279.95	114.92	50.57	185.42
1936	104.40	92.39	44.66	172.44
1937	93.99	87.10	40.15	166.26

Vse postavke so se od leta 1931., ko so dosegle višek, stalno zmanjševale, zlasti občuten padec zapazimo pri podeželskih posojilnicah v letu 1936., ko so bile kmečke terjatve prenešene na Privilegirano agrarno banko. Pri posojilih so podeželske posojilnice izgubile napram letu 1931. skoraj za dve tretjini svojih dolžnikov, pri kreditih v tekočem računu in pri meničnih je ta izguba znatno manjša. Pri mestnih posojilnicah pa je zmanjšanje posojil znašalo okrog 45%, pri kreditih v tekočih računih, ki so glavna oblika za kreditiranje pri mestnih posojilnicah, pa je zmanjšanje doseglo komaj dobro četrtino.

Posojil in kreditov v tekočem računu so imele podeželske posojilnice v letu 1931. za 377.30 milijonov dinarjev, leta 1937. pa 134.14 milijonov, torej komaj nekaj več kot tretjino. Pri mestnih posojilnicah pa so te postavke padle od 373.96 na 253.36 milijonov dinarjev, torej niti ne za eno tretjino. Posledice krize in pa kmečke zaščite so za podeželske zadruge v tem pogledu veliko pomembnejše, saj so s tem, da je tako skrčen obseg njihovih kreditnih poslov, izgubile nad polovico svojega nekdanjega delokroga.

Likvidnost podeželskih zadrug je bila v krizi slabša kot pa pri mestnih zadrugah. To je bil tudi vzrok, da so se morale podeželske zadruge poslužiti zaščite, dočim se je večini mestnih ni bilo treba. Likvidna sredstva posojilnic predstavlja gotovina in pa naložbe pri Zvezi in v raznih denarnih zavodih, v kolikor niso ti šli pod zaščito. Večji del naložb pa je bil med krizo imobiliziran, tako da so posojilnice le v mali meri mogle iz svojih naložb kriti izplačila vlagateljem.

Naslednji pregled navaja stanje gotovine in pa naložb.

Leto	Gotovina		Naložbe	
	pri podežel. posojilnicah	pri mestnih posojilnicah	pri podežel. posojilnicah	pri mestnih posojilnicah
1929	8.68	2.81	230.81	84.26
1930	10.15	2.97	218.66	102.55
1931	5.75	5.20	207.67	76.05
1932	3.41	2.85	200.43	79.78
1933	1.78	4.32	207.26	69.43
1934	2.46	5.70	206.32	65.85
1935	2.82	4.55	202.42	73.33
1936	2.72	6.38	185.88	68.88
1937	3.17	7.95	179.46	95.78

V krizi se je gotovina v blagajnah podeželskih posojilnic zelo skrčila, kar dokazuje veliko stisko, v katero so te zadruge prišle. Nasprotno pa je gotovina pri mestnih posojilnicah narasla. Opažamo, da so naložbe pri podeželskih posojilnicah v razmerju z vlogami znatno večje kot pa pri mestnih, ter da so med krizo podeželske posojilnice likvidirale za 50 milijonov svojih naložb, pri mestnih so se pa naložbe zaradi znatnega povečanja v letu 1937, za okrog 20 milijonov zvišale. Dočim so naložbe pri podeželskih posojilnicah v letu 1937, padle, so pri mestnih narasle za 27 milijonov dinarjev. Ker gre v tem primeru za nove naložbe, pomeni povečanje, da so si mestne posojilnice v tem letu okrepile svoja likvidna sredstva.

Pred denarno krizo, kot smo videli iz podatkov o poslovanju naših posojilnic, niso podeželske posojilnice glede obsež-

nosti svojega poslovanja prav nič zastajale za mestnimi, v nekaterih postavkah so jih celo prekašale. Tudi glede načina poslovanja in delokroga skoraj ni bilo razlik med njimi. Sedaj so pa podeželske posojilnice v drugem položaju. Dočim so se mestne posojilnice pokazale odpornejše napram krizi ter so svoje poslovanje že normalizirale in kažejo v njem že zopet napredek, ni pri podeželskih še nikakega znaka, ki bi kazal, da bo nazadovanje že ustavljeno. Nasprotno moramo pričakovati, da bo statistika poslovanja za leto 1938, pokazala pri vlogah zopet znatno zmanjšanje, ker so posojilnice dobile z lombardiranjem obveznic za likvidacijo kmečkih dolgov in z banovinskim posojilom znatna likvidna sredstva, katera uporabljajo za izplačila vlagateljev.

Zlasti prevzem kmečkih dolgov po Privilegirani agrarni banki je bistveno izpremenil položaj podeželskih posojilnic, ki so s tem izgubile, vsaj za enkrat, glavni del svojega kreditnega poslovanja in svojih nalog ter tudi značaj kmečkih kreditnih ustanov. Na polju kmetijskega kredita, kjer so imele svoj najvažnejši delokrog, bo soodločevala Privilegirana agrarna banka.

Vse te izpremembe so občutno zadele podeželsko kreditno združništvo, ki je zaradi njih postavljeno pred nove naloge, najbrže najtežje, odkar obstoja. Razvoj pa bo pokazal, kakšno mesto bo posojilnicam na deželi odkazano v bodočnosti.

Važno vprašanje

»Važno nerešeno vprašanje« je naslov spomenici, naslovljeni na vladne funkcionarje, narodne poslance in senatorje, ki so jo izdale in podpisale orga-

nizacije denarnih zavodov, zavarovalnic in združne ustanove. Peča se z vprašanjem, kako da država ne prevzame predvojnih avstro-ogrskih državnih in

deželnih posojil, ki se nahajajo v jugoslovanskih rokah. Spomenica izčrpno obdelala to vprašanje. Že mirovne pogodbe so naložile to obveznost nasledstvenim državam in tako tudi naši državi. Kljub temu je pri nas to vprašanje še nerešeno, dasi že 20 let čakamo na rešitev. Že leta 1930. je finančno ministrstvo izjavilo, da se rešitev tega vprašanja bliža koncu. Ministrstvo samo v dotični izjavi pravi: »Da je ono naklonjeno, da se to vprašanje čim pravilneje in čim hitreje reši, ker ima namen, da po interesih naših državljanov in naših društvenih in kreditnih ustanov ohrani državne interese in tako dvigne zaupanje v državni kredit.« Finančni zakon za leto 1930/31. je imel v svojem proračunskem delu, partija 58. (pozicija 26.) znesek 15,200.000 din za službo »Za obveznice, s katerimi se bodo zamenjale ob-

veznice javnih posojil bivše avstro-ogrske monarhije, zbrane z ozemlja naše države, kakor tudi obveznice vseh pokrajinskih posojil in stroškov, ki so s tem v zvezi.« Proračun za leto 1931/32. je imel v partiji 52. (pozicija 26.) znesek 15,125.000 din za isti namen. Kljub temu se nove obveznice niso začele izdajati in obresti za ta posojila se niso izplačevale. Kdo je oškodovan s tem, da se rešitev tega vprašanja zavlačuje? Oškodovani so vsi, ki so zaupali svoj denar državi. Danes država poziva državljanke in razna društva in ustanove, zlasti pa denarne in zavarovalne ustanove, da zaupajo državi in podpisujejo državno posojilo. Pogoji za to zaupanje pa je, da se reši vprašanje predvojnih državnih in deželnih dolgov, ki 20 let čaka rešitve. Le s tem se bo zaupanje vrnilo in se povzdignil državni kredit.

Zvezine objave

Opozorilo posojilnicam

I. **Anuitete vrnjenih dolžnikov.** — Dogaja se mnogo primerov, da PAB vrne dolžnika posojilnici, ker ni kmet po uredbi o l. k. d. Naj posojilnice v vsakem takem primeru brez odlaganja pismeno zahtevajo od PAB izplačilo anuitet, ki jih je dotični dolžnik že plačal po davčni upravi. Agrarni banki za račun svojega dolga.

II. **Dokončno prevzeti dolгови.** — Posojilnice so dobile od Agrarne banke zbiralne seznane glede dolžnikov, ki jih je banka že definitivno obračunala in prevzela. Morajo pa banki potrditi pravilnost definitivnega obračuna. Opozarjamo zato posojilnice, da primerjajo te zbiralne seznane, ki jih

dobivajo od banke, z zbiralnimi polami, na podlagi katerih so banki kmečke dolžnike oddale. Kopijo teh zbiralnih pol namreč gotovo imajo. Če ugotovijo razliko med višino dolgov v zbiralni poli nasproti višini dolga v zbiralnem seznamu, poslanem od banke, pa ne vedo, od kod izvira ta razlika, naj se za pojasnilo obrnejo na Agrarno banko. — Ob isti priliki še enkrat opozarjamo, da je Agrarni banki treba potrditi pravilnost obračuna kot ga izkazuje od banke poslani zbiralni seznam. Zadruga, ki pravilnost obračuna ne potrdi, ne dobi izplačane II. anuitete, ki je že zapadla v plačilo 31. decembra 1938. Natančneje o tem glejte v »Narodnem gospodarju« od 15. februarja 1939 na strani 30.

III. Brisanje članstva oziroma izključevanje članov. — Mnoge posojilnice izključujejo oziroma brišejo iz članstva tiste kmečke dolžnike, ki so jih predale PAB-i. Pri posojilnicah, ki niso pod zaščito, ni glede tega nič pripomniti. Pač pa opozarjamo posojilnice, ki so pod zaščito, da jamstvo vseh članov, katerih članstvo bi prenehalo po dnevu vložene prošnje za odlog plačil, traja še ves čas, dokler traja odlog plačil, brez ozira na druge odredbe zakona ali pravil, le s to omejitvijo, da se neomejeno jamstvo spremeni v omejeno jamstvo po določilu člena 5. uredbe o zaščiti kreditnih zadrug in njihovih zvez.

IV. Predaja terjatev na PAB, ako so v solidarni obveznosti kmetje in nekmetje. Kakor je posojilnicam znano, je PAB doslej dosledno zavračala prevzem takih terjatev, kjer so v solidarni zavezi za dolg kmetje in nekmetje, češ da se mora posojilo izterjati od nekmetov, ali pa dokazati insolventnost nekmetov z brezuspešno izvršbo ali njihovim siromaštvom s spričevalom občine. V tej točki se je sedaj stališče Agrarne banke spremenilo in PAB piše:

»Če je kakšna ustanova iz odstavka prvega člena 7. u. o l. k. d. kljub možnosti izterjave celotne svoje terjave od primarnih sozavezancev nekmetov iz posebnih razlogov svojo terjatev delila in jo želi glede na sozavezance kmete odpadajočega dela odstopiti banki po uredbi o l. k. d., banka lahko sprejme takšno terjatev pod naslednjimi pogoji:

1. Če je glavni dolжник nekmet, mora biti izkazana njegova insolvenca in šele po dokazu te okolnosti lahko prihaja v poštev delitev med poroki.

2. Če gre za delitev med več solidarno zavezanimi glavnimi dolžniki, ali pa

tudi med poroki v primeru pod 1., banka lahko sprejme le alikvotni del, ki odpade na predane sozavezance kmete, če se celotna terjatev deli na enake dele med vsemi sozavezanci, ali pa manj, nikakor pa več.

5. Delitev je samo praktična, ne ukinja pa solidarne zaveze, sozavezanci nekmetje ostanejo v zavezi tudi nasproti banki (praktično kakor poroki in plačniki) glede banki predanega dela terjatve nasproti sozavezancem kmetom.«

V. Pomoč pri bilanci. — V zelo velikem številu se obračajo letos zlasti posojilnice na Zvezo z zahtevami, da se jim pomaga pri sestavi bilance. Zadrugam moramo pojasniti, da je teh zahtev sedaj toliko, da naši uradniki in revizorji to delo le težko zmagujejo. Zadruga naj nekoliko potrpijo, da pridejo na vrsto. Posebno pa je potrebno, da same pripravijo vse, kar je le mogoče za sestavo bilance, zlasti pa izpiske hranilnih vlog in izpiske posojil.

Važno opozorilo glede družbenega davka

V 10. in 11. številki lanskega »Narodnega Gospodarja« smo bili opozorili zadruga na to, da je finančno ministrstvo izdalo obširno pojasnilo o obdavčevanju, odnosno o oproščanju zadrug od plačevanja družbenega davka z dne 9. julija 1938 št. 17.768/III.

Po tem pojasnilu in v smislu zakona o neposrednih davkih mora vsaka zadruga, ki hoče uživati davčno prostost, vsako leto posebej dokazati, da je v minulem letu izpolnjevala vse pogoje, ki jih postavlja zakon za davčno oprostitvev in obenem vsako leto posebej prositi, da ji davčna oblast prizna to oprostitvev.

Vlogi (prošnji) na finančno direkcijo za oprostitev je priložiti:

1. en izvod združnih pravil, ki so bila veljavna v preteklem poslovnem letu; če je zadruga pravila že predložila, ali jih je morebiti kasneje izpremenila, se predlože samo morebitne izpremembe z dokazom, da so te spremembe vpisane v združnem registru;

2. dva izvoda bilance in računa zgube in dobička za minulo poslovno leto ter en izvod bilance in računa zgube in dobička za predhodno poslovno leto;

3. zapisnik o skupščini s poročilom upravnega in nadzornega odbora in o načinu razdelitve dobička (poslovnega prebitka);

4. pojasnilo za vsako posamezno porabo iz obstoječih nedeljivih fondov;

5. nadrobni izkaz režijskih stroškov z izjavo, da na ostalih računih v poslovnem uspehu ni nobenih knjiženj v korist združnikov ali v korist članov upravnega in nadzornega odbora in z navedbo, da je na plače in ostale pripadke uslužbencev plačan tudi uslužbenski davek;

6. izjavo, potrjeno od Zveze, v kateri je zadruga včlanjena:

a) da zadruga v predmetnem poslovnem letu ni delila dobička, ampak ga je vnesla v rezervni fond in to ne samo po pravilih, ampak tudi dejansko, odnosno, da je delila poslovni prebitok med združnike sorazmerno njihovemu poslovanju z zadrugo, ostanek pa da je vnesla v nedeljive fonde, osnovane za združne namene;

b) da ni dajala obresti na deleže ne

v teku poslovnega leta, ne po zaključku knjig;

c) da so kreditne zadruge dajale na deleže kvečjemu take obresti, ki ne presegajo eskontne mere Narodne banke v dotičnem poslovnem letu;

č) da se je poslovni prebitok delil izključno med združnike, ki so v poslovnem razmerju do zadruge tudi dejansko prispevali k doseganju tega prebitka, in sicer sorazmerno njihovemu poslovanju z zadrugo;

d) da člani upravnega in nadzornega odbora niso prejeli tantiem pod nobenim vidikom in nazivom;

e) da se obstoječe rezerve, odnosno obstoječi fondi osnovani za združne namene, v nobenem primeru ne morejo razdeliti med združnike;

f) da je zadruga v predmetnem poslovnem letu poslovala izključno s svojimi združniki, da ni prodajala alkoholnih pijač in da ni trgovala z luksuznim blagom po seznamu, ugotovljenem v drugem odstavku toč. 8. čl. 76. zakona.

*

Dogovorno z davčnim oddelkom ministrstva financ je izdala Glavna združna zveza obrazec za prošnjo na finančno direkcijo za oprostitev plačevanja družbenega davka. V slovenskem jeziku je ta obrazec založila Združna zveza v Ljubljani.

Zadruge opozarjamo, da je treba prošnjo (vlogo) na finančno direkcijo za oprostitev družbenega davka vložiti najkasneje v 15 dneh po občnem zboru, ki je odobril računski zaključek za zadnje poslovno leto.

Zadružna zveza je založila tudi vzorec za izjavo, omenjeno zgoraj pod 6., v kateri upravni odbor zadruga pod lastno odgovornostjo potrdi, da je zadruga v preteklem letu izpolnjevala vse pogoje, ki jih zakon o neposrednih davkih predpisuje za oprostitev družbenega davka. To izja-

vo je Zveza založila posebej za kreditne in posebej za ostale zadruga. Izjava se mora predložiti Zadružni zvezi, da potrdi, da so navedeni podatki resnični.

Članice naj te vzorce naroče takoj, in sicer najbolje za nekaj let.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Petru pri Mariboru, r. z. z n. z., bo 7. maja 1939 po večernicah v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

XIII. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Uncu, r. z. z n. z., bo v nedeljo 6. marca 1939 ob 11 dopoldne v župnijski pisarni na Uncu. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Prilagoditev zadružnih pravil novemu zakonu. 7. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v St. Vidu nad Ljubljano, r. z. z n. z., bo 26. marca 1939 ob pol 8 zjutraj v dvorani Ljudskega doma v St. Vidu. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Sprememba pravil po novem zadružnem zakonu. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Vidu pri Ptuj, r. z. z n. z., bo 25. marca 1939 ob 8 zjutraj v Slomškovem domu pri Sv. Vidu pri Ptuj. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1938. 4. Prilagoditev pravil novemu zadružnemu zakonu. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Trbojah, r. z. z o. z., bo 2. aprila 1939 ob 10 dop. v župnišću v Trbojah. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 3. Nadomestna volitev enega člana načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Turnišču, r. z. z n. z., bo 26. marca 1939 ob 14 v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenjje rač. zaključka za l. 1938. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Sprememba pravil. 6. Poročilo o izvršeni reviziji. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Vodicah, r. z. z n. z., bo 25. marca 1939 ob 7 zjutraj v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. Poro-

čilo. 2. Revizijsko poročilo. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Sprejem novih pravil. 5. Dopolnilne volitve. 6. Raznoterosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Vranskem, r. z. z n. z., bo 25. marca 1939 ob pol 15. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Ljudske gospodarske zadruge v Zagorju ob Savi, r. z. z o. z., bo 2. aprila 1939 ob pol 5 popoldne v Zadružnem domu. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev bilance. 5. Volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Razno.

Redni občni zbor Ljudske stavbene zadruge v Zagorju ob Savi, r. z. z o. z., bo v nedeljo 16. aprila 1939 ob pol 10 dop. v prostorih »Ljudske kuhinje« v Zagorju. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Prilagoditev pravil novemu zadružnemu zakonu. 7. Slučajnosti.

Redni občni zbor Lesne gospodarske zadruge v Zg. Polskavi, r. z. z o. z., bo 25. marca 1939 ob 11 dopoldne pri načelniku Stefanu Pečovniku, posestniku v Zg. Polskavi. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 5. Sprememba pravil. 6. Volitve. 7. Slučajnosti.

Redni občni zbor Gospodarske zadruge v Zrečah, r. z. z o. z., bo 2. aprila 1939 ob 8 zjutraj po prvi sveti maši v Vinterjevi dvorani. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Sprememba pravil z ozirom na pristop zadruge k Osrednji kmetijski zadrugi v Mariboru. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Žičah, r. z. z n. z., bo v nedeljo 26. marca 1939 ob 3 popoldne v Katoliškem društvenem domu v Žičah. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1938. 4. Sprememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Gradbene zadruge »Martuljk«, r. z. z. o. z. v Ljubljani bo 29. marca 1939 ob 14 v semenišču v Ljubljani. Dnevni red: 1. Branje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrdilo računskega zaključka za leto 1938. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

40. redni občni zbor Kmetijskega društva v Loškem potoku, r. z. z. o. z., bo 2. aprila 1939 ob 3 popoldne v društvenih prostorih na Hribu. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrditev računskega zaključka za leto 1938. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Prememba pravil po novem združnem zakonu. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Metliki, r. z. z. o. z., bo 25. marca 1939 ob 9 dopoldne v dvorani Hranilnice in posojilnice v Metliki. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1938. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Sprememba pravil. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Mirni peči, r. z. z. n. z., bo v nedeljo 26. marca 1939 ob 8 dopoldne v »Domu«. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Prilagoditev pravil po novem združnem zakonu. 5. Volitev upravnega in nadzornega odbora in njihovih namestnikov. 6. Slučajnosti.

Redni letni občni zbor Kmetijske zadruge v Moravčah, r. z. z. o. z., bo 16. aprila 1939 ob 7 zjutraj v prostorih kaplanijske dvorane. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Sklepanje o letnih sklepnih računih in podeljevanje razrešnice. 5. Delna volitev načelstva in nadzorstva. 6. Sprememba pravil. 7. Sklepanje o postavitvi pooblaščenca. 8. Slučajnosti.

Redni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Moravčah, r. z. z. n. z., bo 2. aprila 1939 ob 3 popoldne v uradnih prostorih zadruge. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Volitev novega odbora. 5. Sprememba pravil. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Osilnici, r. z. z. n. z., bo v nedeljo 26. marca 1939 ob 10 dopoldne v hranilničnem prostoru. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Sprememba pravil v smislu novega zakona o gospodarskih zdrugeth. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske strojne zadruge za Pevno in okolico, p. Sk. Loka, r. z. z. o. z., bo 26. marca 1939 v hiši načelnika. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Volitev načelnika,

volitev nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Poročilo načelnika o delovanju strojev. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Ponikvi ob juž. žel., r. z. z. n. z., bo 30. aprila 1939 ob 8 zjutraj v pisarni posojilnice. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1938. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Prihovi, r. z. z. n. z., bo 25. marca 1939 ob pol 3 popoldne v posojilničnih prostorih na Prihovi. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika 31. rednega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Sprememba pravil v celoti. 6. Volitev upravnega odbora. 7. Volitev nadzornega odbora. 8. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Presejru, r. z. z. n. z., bo 16. aprila 1939 ob 15. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Nadomestne volitve nadzorstva. 5. Prememba pravil v oziru na novi združni zakon. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Radovljici, r. z. z. o. z., bo 25. sušca 1939 ob pol 8 dopoldne v združnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1938. 4. Volitev nadzorstva. 5. Dopolnilna volitev člana načelstva oz. načelnika. 6. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Kmetijske zadruge na Rakeku, r. z. z. o. z., bo 25. marca ob 10 dopoldne po sv. maši v Gasilskem domu na Rakeku. Dnevni red: 1. Volitev upravnega in nadzornega odbora. 2. Slučajnosti.

Redni letni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sevnici, r. z. z. n. z. bo 20. marca 1939 ob 9 dopoldne v tukajšnjih posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Sprememba pravil v skladu z novim združnim zakonom. 6. Volitev načelstva in nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Redni občni zbor Zivinorejske in selekcijske zadruge v Sodražici, r. z. z. o. z., bo 26. marca 1939 ob 3 popoldne v občinski sejni sobi v Sodražici. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora. 2. Poročilo načelnika. 3. Poročilo tajnika in blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Odobritev rač. zaključka za leto 1938. 6. Dopolnilna volitev načelstva. 7. Volitev nadzorstva. 8. Določitev pašnine za leto 1939. 9. Slučajnosti.

Občni zbor Nabavne in prodajne zadruge za Slovenjgradec in okolico, r. z. z. o. z., bo dne 26. marca 1939 po rani maši ob pol 9 dop. v župnijski pisarni, Stari trg pri Slovenjgradu. Dnevni red: 1. Poročilo načelnika. 2. Sprememba pravil. 3. Volitev načelnstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Jakobu ob Savi, r. z. z. n. z., bo v nedeljo 26. marca 1939 ob 3 popoldne v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelnstva in pregledovalca računov. 3. Potrditev računskega zaključka za leto 1938. 4. Volitev načelnstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Sprememba pravil. 7. Sklepanje o predlogih članov. 8. Slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice pri Sv. Križu pri Kostanjevici, r. z. z. n. z., bo v soboto 25. marca 1939 ob 8 zjutraj v uradnih prostorih posojilnice. Dnevni red: 1. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Volitev načelnstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Sv. Lovrencu na Pohorju, r. z. z. n. z., bo na velikonočni ponedeljek 10. aprila 1939 v združenih prostorih ob 9 predpoldne. Dnevni red: 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Sprememba pravil. 3. Raznoterosti.

Redni letni občni zbor Kmečke nabavne in prodajne zadruge pri Sv. Lovrencu na Pohorju, r. z. z. o. z., bo 25. marca 1939 ob 9 dopoldne v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo upravnega odbora. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Odobritev rač. zaključka za leto 1938. 6. Sprememba pravil. 7. Eventualni predlogi. 8. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske zadruge pri Sv. Marjeti niže Ptuj, r. z. z. o. z., bo v nedeljo 26. marca 1939 po rani sveti maši v združenih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Čitanje poročila o izvršeni reviziji. 5. Sprememba pravil v smislu zakona o gospodarskih združenjih. 6. Volitev načelnstva in nadzorstva po novih pravilih. 7. Predlogi in slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah, r. z. z. n. z., bo 26. marca 1939 po rani maši v pisarni hranilnice. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Pregled in odobritev računskega zaključka za leto 1938. 3. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 4. Volitev načelnstva in nadzorstva. 5. Razni predlogi. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Gospodarske zadruge na Stranica, r. z. z. o. z., bo dne 2. aprila 1939 ob pol 3 popoldne v cerkveni hiši Stranice št. 14. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora. 2. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Sprememba pravil z ozirom na pristop zadruge k Osrednji kmetijski zadrugi v Mariboru. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Električno strojne zadruge v Smarci, r. z. z. o. z., bo v nedeljo 2. aprila 1939 ob 3 popoldne v pisarni zadruge v Smarci. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 4. Predlogi in slučajnosti.

36. redni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Škofji Loki, r. z. z. n. z., bo v nedeljo 26. marca 1939 ob 10.30 dopoldne v hranilnični pisarni. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka in bilance za leto 1938. 4. Dopolnilna volitev načelnstva in nadzorstva. 5. Prilagoditev pravil novemu združnemu zakonu. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Živinorejske selekcijske zadruge v St. Jerneju na Dolenjskem, r. z. z. o. z., bo 26. marca 1939 v društveni dvorani. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 3. Poročilo mlečnih kontrolorjev. 4. Odobritev računskega zaključka. 5. Volitev nadzorstva. 6. Raznoterosti. 7. Predavanje živinozdravnika.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v St. Juriju pod Kumom, r. z. z. n. z., bo 2. aprila 1939 ob pol 3 popoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 3. Revizijsko poročilo. 4. Potrditev računskega zaključka za leto 1938. 5. Volitev načelnstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v St. Pavlu pri Prebodu, r. z. z. n. z., bo 26. marca 1939 ob 8 zjutraj v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 2. Potrditev računskega zaključka za l. 1938. 3. Volitev načelnstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Prilagoditev pravil novemu združnemu zakonu. 6. Predlogi in slučajnosti.

Redni občni zbor Slovenske produktivne mizarске zadruge v St. Vidu nad Ljubljano, r. z. z. o. z., bo dne 25. marca 1939 ob 8 v združni delavnici v Podgori št. 1. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo predsednika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzornega odbora. 5. Revizijsko poročilo. 6. Sklepanje o likvidaciji zadruge. 7. Slučajnosti.

Člani Zadrúžne zveze dobivajo list brezplačno • Cena listu za naročnike 25 din na leto • Rokopisi naj se pošiljajo na naslov uredništvo „Narodnega gospodarja“ v Ljubljani, Zadrúžna zveza. Rokopisi se ne vračajo • Izdajatelj Zadrúžna zveza v Ljubljani • Odgovorni urednik dr. E. Čeferin v Ljubljani • Za Zadrúžno tiskarno M. Blejec v Ljubljani.